

Floriade legt het accent op meerwaarde

Na uitgaven en inkomsten volgt de nalatenschap

Het benodigde bedrag voor de Floriade is opgelopen tot 60 miljoen euro. Dan mag ervan uitgegaan worden dat de verwachtingen hooggespannen zijn. De organisatie heeft de eind-sprint ingezet om alles voor de opening in april volgend jaar gereed te hebben. De wereldtuinbouwtenstelling moet uitdragen dat 'het leven in een groene stad het goede leven is'.

Auteur: Bart Mullink
Foto's: Jaap Smit

Het zal niet de laatste keer zijn dat het terrein aan het Weerwater in Almere oogt als een bouwlocatie. De Floriade vormt na volgend jaar het fundament voor een nieuwe stadswijk. Het grote bomenarboretum, dat bij elkaar 8 hectare van het in totaal 60 hectare metende Floriadeterrein beslaat, blijft bestaan als arboretum én openbaar groen. Een 'recreatief voedselbos', dat onderdeel is van het programma-onderdeel Agro Forestry, blijft eveneens bestaan. Veel onderdelen worden hergebruikt voor de wijkontwikkeling of een beoogde grote onderwijscampus.

Door de nieuwe woonwijk heeft de Floriade voor de gemeente, na jaren van tumult over kosten en gebroken politieke en management-loopbanen, onverwacht ook een extra financiële meevaller in petto. De rap stijgende woningprijzen resulteren in meestijgende residuele grondwaardes. Die leiden tot hogere exploitatiewinsten bij bouwprojecten. Hiervan kan de gemeente een deel incasseren. Het bouwrijp maken van de nieuwe wijk, de aanleg van groenvoorzieningen en overige ondergrondse en bovengronds infrastructuur, plus diverse bouwwerken die blijven staan, kunnen ook als verdienste van de Floriade worden bijgeschreven.

Wonderen

Van het grootste bouwwerk, een showkas van 10.000 vierkante meter, steekt nog weinig boven het maaiveld uit. 'Maar de fundering ligt er, dus niets staat het bouwen meer in de weg', verzekert Albert Haasnoot van de adviesraad bloemen & planten. De kas moet in februari

gereed zijn zodat er twee maanden overblijven voor de inrichting. 'Het zal een oase zijn van bloemen en planten, groenten en fruit', zegt hij. In een deel worden de laatste snufjes op het gebied van teelttechniek getoond. De rest, het grootste gedeelte, staat in het teken van beleving. Dat is voor een breed publiek.

De bomenbibliotheek, oftewel het arboretum, strekt zich uit over het buitenterrein. Architect Winy Maas heeft dit volgens een strak grid verdeeld in 192 kavels, waarop van alles staat te gebeuren. Er zijn inzendingen uit binnen- en buitenland. Naast omringende landen zijn er ook verder weg gelegen landen van de partij, bijvoorbeeld Indonesië, Japan en Bhutan. Dat is het land dat als opvolger van bnp de term 'bruto nationaal geluk' (bng) introduceerde. In totaal rekent de organisatie op vierhonderd deelnemers die elk een eigen bijdrage leveren.

De buitenste 4 meter van de kavels op het terrein is steeds gereserveerd voor het arboretum, dat vorm kreeg onder auspiciën van dendroloog Jaap Smit. Dit arboretum telt drieduizend bomen. Dit zijn deels grote bomen die er al lang staan, want op het hele terrein is geprobeerd om zoveel de bestaande bomenrijkdom van het gebied te behouden, legt Smit uit. Van de drieduizend bomen is volgens hem niettemin ongeveer 95 procent nieuwe aanplant. De andere vijf procent bomen zijn verplant om ze in te passen in de alfabetische volgorde. Het zijn veelal grote bomen, die met een tussenstop in air pots, goed konden worden verplaatst. Trots wijst de dendroloog naar *Gleditia's* die vier weken eerder zijn geplant. Die lijken

het inderdaad goed te doen op hun nieuwe stek.

Beplanting

Elke kavel op het buitenterrein heeft een letter. In totaal telt het alfabetisch georganiseerde arboretum 750 verschillende soorten en variëteiten. Er is ook een gevarieerd assortiment onderbeplanting, van heesters tot vaste planten en bolbloemen. Een voorwaarde voor toelating van de – door kwekers aan de Floriade aangeboden – soorten is dat die in deze omgeving goed kunnen groeien. Vatbaarheid voor ziekten wordt niet op prijs gesteld, alleen de resistente varianten komen erin. Soms is het de zuurgraadbehoefte die een soort minder geschikt maakt voor Almeerse polderbodem. Het is verder een vruchtbare bodem, want de bomen groeien goed.

De alfabetische indeling is een idee van de architect. Een opmerkelijk maar geen gek idee, vindt Smit. Je weet wat je waar kunt planten en een heel breed assortiment kan overzichtelijk in beeld gebracht worden. Ook zijn de verschillen en overeenkomsten tussen varianten van soorten goed te zien. Dat de bomen per kavel een beginletter delen, hoeft trouwens niet te betekenen dat ze op elkaar lijken. 'Je ziet juist verschillende boomsoorten naast elkaar staan. Dat is de toekomst voor elke stedelijke omgeving. Die is hier dus vast te zien.' Daarnaast wordt er bovendien ook nog inzicht geboden in de baten van groen. Daaruit moet blijken dat het allesbehalve een kostenpost is. 'We gaan per boom en plant laten zien wat de opbrengsten zijn voor de stad.'

Op het voor *Agro Forestry* gereserveerde gedeelte van de Floriade draait het om bomen voor de boer. Op een halve hectare zijn mini-versies van boerderijen gemaakt waar wordt gedemonstreerd hoe bomen kunnen bijdragen aan het verdienmodel. Die bijdrage kan bestaan uit meer biodiversiteit, toegevoegde teeltkwaliteit en diverse vormen van opbrengsten van de bomen zelf. Op weg van of naar de kabelbaan passeert iedereen dit gedeelte van de tentoonstelling, waarvan ook een voedselbos deel uitmaakt. Of preciezer: een recreatief voedselbos. Want in de Nederlandse situatie is een voedselbos puur voor de productie te arbeidsintensief voor een rendabele exploitatie, zo stelt *Agro Forestry*-man Xavier San Giorgi. In combinatie met een recreatieve functie, zoals hier, ziet hij er meer in.

Breder

De Floriade heeft de wind in de rug door de aandacht voor de klimaatcrisis en het belang van groen als antwoord hierop. Alles wordt

gepresenteerd onder het mom *Growing Green Cities*. Het aantal mensen dat in steden woont, groeit en de ambitie is om die steden ook nog eens te vergroenen. Groene, schone en gezonde steden, schetst Floriade-directeur Hans Bakker. 'Als vierde thema voegen we deze editie de energietransitie toe. Al die aspecten komen goed gebalanceerd aan bod. Het programma is dus veel breder dan bij eerdere edities.'

Bakker trad in april dit jaar aan als ceo, nadat zijn voorganger Pieter de Cloo was opgestapt. Dit gebeurde vanwege de ophef over oplopende kosten. Die liepen van de geschatte 10 miljoen euro op tot zes keer zoveel. De telkens verder de pan uit rijzende kosten vielen slecht in de gemeenteraad. Uiteindelijk werd toch besloten om het evenement door te laten gaan.

Winst

Dat niet alles direct wordt terugverdiend, is in de ogen van Bakker niet per se verlies. Hij ziet belangrijke winst in de nalatenschap.

‘Het arboretum is een mooi voorbeeld voor de groene stad van de toekomst en we laten ook zien wat de opbrengsten daarvan zijn’

Taxodiums planten in het water

Bouwen met de natuur: ook voor deze wilg blijft plaats

‘De nalatenschap van de Floriade, waaronder een nieuwe wijk en inspiratie om andere wegen in te slaan, is ook opbrengst’

Jaap Smit

De kostenoverschrijdingen bij grote evenementen zijn altijd een bron van discussie, weet hij. Het gaat dan steeds over wat het kost en wat het oplevert. ‘Vaak kijkt men daarvoor dan alleen naar het evenement zelf. Ik denk ook dat het bij dit evenement niet in alle opzichten zal lukken om de kosten terug te verdienen.’ Niettemin is hij zich optimistisch dat ‘een belangrijk deel’ zal worden terugverdiend. Tegelijk moet echter, is zijn boodschap, de nalatenschap bij de baten worden opgeteld. Hij rekent daartoe de grote bomenbibliotheek en de gebouwen, die aan de basis van de toekomstige woonwijk zullen liggen. Verder noemt hij de ontwikkeling van onderwijsvoorzieningen en het bij de Floriade gebouwde zorgcentrum.

Hans Bakker

Verder bestaat de nalatenschap uit wat de Floriade teweegbrengt bij mensen. Bestuurders, stedenbouwers, mensen uit de groene sector en burgers, waaronder de jeugd, ze komen bij elkaar en doen inspiratie op voor nieuwe benaderingen. ‘Ik hoop dat de Floriade een beweging in gang zet’, besluit hij. ‘Een beweging die vergroening en innovatie bevordert in steden over de hele wereld.’

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!